

TALLINNA POLÜTEHNİK

TPI PARTEKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 34 (1148)

Hmub 1949. a. aprillist

Reede, 21. detsember 1984

Hind 2 kop.

Iga aasta 22. detsembril pühitsetakse Nõukogude Liidus energeetikute päeva — päeva, mis on seotud legendaarse GOELRO plaani heakskiitmisega VIII ülevenemaalisel nõukogude kongressil 1920. a. GOELRO plaaniga kavandati sotsialistliku tootmise tehnilise baasi loomine, mis eeldas raskestõustuse ja energeetika eelarendamist sõjas laostatud majanduse rekonstrueerimisel ning elektrienergia laialdast kasutamist kogu rahvamajanduses.

Energeetikat võib iseloomustada kui teadust energiavarudest, energia kasutusele võtmisest, muundamisest ja tarbimisest, aga ka samal ajal kui majandusharu, mis hõlmab energia tootmise ja jaotamise rahvamajanduses.

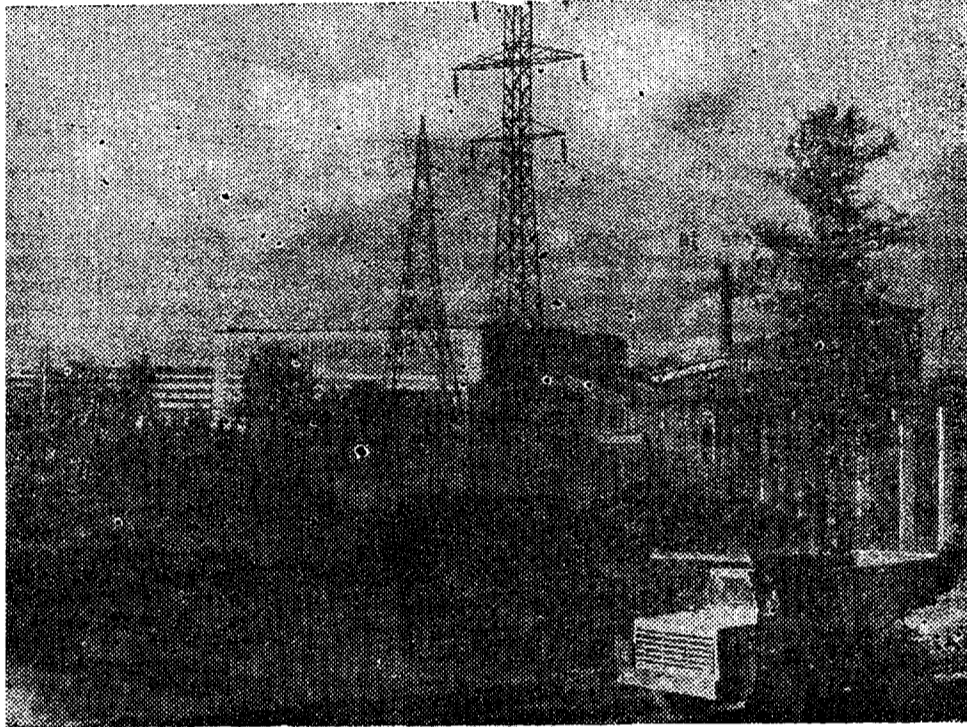
Et energeetika ei ole mineviku oma aktuaalsust ka tänapäeval, näitab kõige paremini NLKP ja nõukogude vahitsuse poolt 1984. a. vastuvõetud NSVL energeetikaprogramm.

See programm lähtub Nõukogude Liidu majanduse arengu esialgsetest hinnangutest kuni 2000. aastani.

NSVL energeetikaprogrammi elluviimine on jaotatud kahte etappi. Esimesel etapil, mis lõpeb üheksakümne aasta alguses, tagatakse meie rahvamajanduse kindel energiavarustatus peamiselt kõrge naftatootmise taseme hoidmisega, gaasitootmise intensiivsuse kiire suurendamisega Siberis ja selle transpordiga NL Euroopa osse, samuti tuumaenergeetika kiirendatud arendamisega.

Teisel etapil, mis lõpeb järgmise sajandi alguses, energeetika efektiivsus tõuseb eelkõige intensiivse energia kokkuhoiu ja teaduslik-tehnilise progressi kiirenemise tõttu.

Selle etapi keskel gaasitootmine meie maal saavutab oma maksimumi ja stabiliseerub, energiaressursside kasv toimub

ENERGEETIKUTE PÄEVAKS

peamiselt tuumaenergeetika, kivisõe lahtise tootmise ja taastuvate energiaallikate (päikes-, tuule-, tõusu-mööna energia jne.) arvel.

Meie vabariigis on energeetika osatähtsust raske alahinnata. Olles Nõukogude Liidu Loodepiirkonna üheks tähtsaks energiatootjaks, annavad meie vabariigi energeetikud suure panuse kogu meie maa energeetikaprogrammi täitmiseks.

Välke ei ole ka Tallinna Polütehnilise Instituudi energeetikute osa selle ülesande täitmisel.

TPI energeetikateaduskonna lõpetanud insenerid moodustavad suure enamuse meie energeetikute kaadrist ja märkimisväärne on ka panus teaduses.

Soojusenergeetika kateeder on saavutanud rahvusvahelise tunnustuse suure mineraalosa-ga kütuste kasutamisel energeetikas.

Elektrisüsteemide kateedri tööd energiasüsteemide režiimide optimeerimise alal on leidnud heakskiitu kogu Nõukogude Liidus.

Viimasteks tublideks saavu-

tusteks teaduskonnas tuleb lugeda tööstusliku soojusenergeetika probleemilabori vanemteaduri R. Tonari poolt saadud ULKNÜ ning elektriaramite ja tehnoloogiliste protsesside juhtimise automatiseeritud süsteemide tootmisharulabori juhataja asetäitja A. Oorni ning vanemteaduri E. Pettai poolt saadud ELKNÜ preemiaid silmapaistvate teadustööde eest.

O. TAPUPERE,
energeetikateaduskonna
dekaan

Probleeme on rohkemgi. Nagu ma eelpool ütlesin, asub igal sügisel (paraku!) meie teaduskonna õpperühmades õppima noori, kes laiskusest ja kõrgalõõmisemeelolust, vahest harva rumalusest ka õpinguid eduka lõpuni viia ei suuda. See pole saladuseks ühelegi TPI õppejõule. Kuid mõned neist teevad üpris väärad järeldused, arvates üksikute lorude järgi kõik energeetikateaduskonna tudengid rumalateks. Teiste sõnadega: meie teaduskonna tudeng on (loe: peab olema!) rumal, kuna ta õpib ju energeetikateaduskonnas. Paradoksaalne, kuid kahjuks tõsi.

Mida lõpetuseks õppimisest öelda? Olen realist ja seega ei usu, et kunagi saabub aeg, mil tudeng iga päev loengukonsepkti taga istub. Ja seda polegi alati vaja. Piisab, kui laborid ja kontrolltööd õigeks ajaks katuse alla jõuaksid. Siis puuduks semestrilõpu rahelemine ning ka eksamitega vaevalt keegi jänni jääb. Lihtne soovitus, kas pole?

Dekaani tülitas

EDUARD TÕUR

KES KUS MIS

12. detsembril ühtse poliitpäeva raames külastas meie instituuti ENSV Olem-nõukogu Presiidiumi esimees ARNOLD RÜUTEL. Arnold Rütel tegi ringkäigu instituudis, tutvus kuvarite klassi ja paljude kateedritega ning vastas arvukatele küsimustele.

Eile kell 14.00 algas meie instituudis TPI ja Eesti NSV Teaduste Akadeemia poolt organiseeritud vabariiklik teaduskonverents «TEHNILISE MÖTTE JA TEHNIKAHARIDUSE AJALOO PROBLEEME EESTIS».

Konverents jätkub ka täna. Kokku on kahe päeva peale planeeritud ligi 70 sõnavõttu ja ettekannet.

TÄHELEPANU!

TPI A/Ü Komitee käsutuses on 1985. a. I kvartaliks järgmised sanatoorsed tuusikud:

I Vereringesüsteemi raviks
Pärnu «Sõprus» (1 tuusik, 08.01.—31.01, 34.50 rbl.)
Pärnu «Sõprus» (1 tuusik, 29.01.—21.02, 34.50 rbl.)
Kislovodsk, G. Dimitri nim. sanatoorium (1 tuusik, 22.02.—17.03, 48 rbl.)

II Närvisüsteemi raviks
Haapsalu «Laine» (1 tuusik, 17.02.—12.03, 34.50 rbl.)

III Seedeorganite raviks
Pärnu «Rahu» (1 tuusik, 06.01.—29.01, 48 rbl.)

IV Hingamisorganite (mitte tuberkuloosse iseloomuga) ja närvisüsteemi raviks
Pans. «Volga» (1 tuusik, 05.03.—28.03, 34.50 rbl.)

V Vereringesüsteemi ja hingamisorganite raviks (mitte tuberkuloosse iseloomuga)

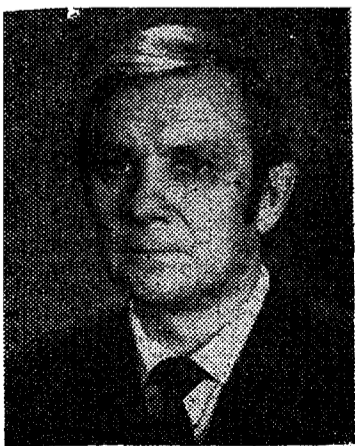
Kislovodsk (kursovka) (1 tuusik, 16.02.—11.03, 36 rbl.)
1985. a. I kvartali sanat. tuusikute personaalne määramine toimub 24. detsembril k.a. kell 11.00 a/ükomitee ruumes sots. kindl. komisjoni koosolekul.

Tuusikute kasutamine võib toimuda ainult korralise puhkuse arvel!

TPI A/Ü KOMITEE

ENERGEETIKA- TEADUSKONNA ÕPPIMISPROBLEEME

vastab energeetika-
teaduskonna dekaan
OLEV TAPUPERE

Igal TPI teaduskonnal on oma nägu, omad mured on ka igas teaduskonnas õppimisel — õpetamisel. Loomulikult pole

energeetikateaduskond erandiks.

Kõik mured saavad kuskilt alguse, meie teaduskonna hädad aga just kehvast algusest tulevadki: pole ju saladus, et energeetikute osas on noorte hulgas vähepopulaarne. Kahjuks. Nii on meil igal sügisel suuri raskusi teaduskonna õppegruppide komplekteerimisel. Arvata, et ka järgmisel sügisel see pilt palju rõõmsam ei ole. Sest vaevast enam kui poolteist aastakümnet kestnud noorte energeetikaentusiastide püüd aastaga möödub. Kuigi tahan seda väga loota. Muide, optimismiks siiski veidi põhjust on: hiljuti olime mõnede TPI energeetikateaduskonna õppejõududega «Eesti Energia» Peavalitsuses, kus sealsete inimestega arutasime praegust lausa katastroofilist olukorda. Ideid olukorra parandamiseks oli nii meil kui ka «Eesti Energia» meestel rohkesti. Loodan, et kõik kavandatu ka täie ette läheb.

Hädasti vajab tõhustamist reklaami- ja propagandatöö, sest noored ei tea tänasest energeetika- ja energeetikulust kuigivõrd palju. Taoline teadmatus vast ongi kurja juureks, milks noored seavad riiki

harva kaaluvad meie teaduskonna kasuks. Praegu torkab tihtipeale silma, kuivõrd nadilt me reklaamitööd teeme: «Noored, õppige energeetikainsenerideks, kuna energeetikutöö on igati tänuväärne!» Selline üleskutse on küll igati õige ja õigustatud, sest rahvamajandusel on energeetikutest tõesti suur nappus käes, huvitava töö leiavad meie eriala spetsialistid pea kõikjal, olgu see siis tööstuses või põllumajanduses. Kuid vaevast eelpool improviiseeritud üleskutsuva lause mõjul keskkoolilõpetaja energeetikat õppima asub.

Vaatamata senisele häbiväärselt väikesele konkursile meie teaduskonda oleme senini riikliku vastuvõtuplaani täitnud. Raskustega, ei salga. Kuid vastuvõtulat on nii madalal kui vähegi võimalik. Seega juhtub igal aastal meie teaduskonda hulgaliselt noori, kes õppimist paljaks peavad. Ilmselge, et taolised noored diplomini ei jõua. Kuid see on kõigest pool muret. Need noored kahjustavad õppegrupi mikroklimat, peletades eemale rühmakaaslaste töötaju ja meeolu. Siit ka nadid arvatakse, mis juba aastaid energeetikateaduskonna õppejõududest iseloomustavad.

1918. a. septembris avati Eesti Tehnika Seltsi Tehnilised Erikursused, millest 1920. a. põhikirja alusel võrsus Tallinna Tehnikum. 1923. a. hakati tehnikumi vastu võtma ainult keskkoolilõpetanud, mistõttu õppeasutus muutus sisuliselt 3-aastase kursusega tehnikakooliks. 1928. a. võeti vastu otsus tehnikateaduskonna asutamiseks Tartus, mis küll mitmetel põhjustel lükkus edasi 1934. aastani. Tallinna Tehnikum kui kõrgem õppeasutus määrati 1928. aastal likvideerimisele. Et kõik üliõpilased saaksid tehnikumi lõpetada, pikendati selle tegevust kuni 1936. aastani. 1934.—1936. aastani töötas Tartu Ülikoolis tehnikateaduskond. 1936. a. sügisel alustas tegevust Tallinna Tehnikainstituut, mis 1938. a. nimetati ümber Tallinna Tehnikakooliks ja 1941. a. Tallinna Polütehniliseks Instituudiks.

Tehnikakõrgkool kujunes välja keerukates oludes, mis jättis jälje ka tema raamatukogu arengule. Juba Eesti Tehnika Seltsi Tehniliste Erikursuste eelarves 1918./19. õppeaastaks olid ette nähtud raamatukogu kulud. Tallinna Tehnikumi raamatukogu inventariraamatust nähtub, et esimesed raamatud muretseti siiski alles 1919. a. Seda aastat võib lugeda TPI Teadusliku Raamatukogu asutamisaastaks. Esimeste raamatute muretsmise ajaks on inventariraamatus märgitud 11. detsember 1919.

Raamatukogu algaastail muretseti õppetöös peamiselt võrreelset kirjandust, kuna vastavat eestikeelset kirjandust oli vähe. Pärast 1928. a. otsust tehnikumi likvideerimise kohta muutus raamatukogu täiendamise raskeks krediidide vähendamise tõttu, kuid täiendamine jätkus pidevalt. Algselt paiknes raamatukogu Pikk t. 20, 1932. aastast Koplis. Likvideeritava tehnikumi varandustest pidi seoses tehnikateaduskonna moodustamisega Tartu Ülikoolile üle antama ka raamatukogu, kuid üleandmine viibis siiski seni, kuni 1936. a. avati Tallinna Tehnikainstituut.

Tallinna Tehnikainstituudi raamatukogu jätkas tööd end Tallinna Tehnikumi raamatukogu ruumides selles raamatukogus olnud 8259 köitega. Tartu Ülikooli tehnikateaduskonna laboratooriumide raamatukogude üleandmisega täienesid tehnikainstituudi raamatuvardad veel ca 3000 köitega. Aastail 1936—1940 hangiti regulaarselt uut kirjandust ning püüdi täita lünki, mis tekkisid komplekteerimisel Tallinna Tehnikumi likvideerimisaastail. Järjepidevalt muretseti täppisteaduslikku ja tehnikakirjandust nii saksa kui ka inglise keeles, elavnes ka vastava venekeelse kirjanduse hankimine. 1939./40. õ. a. lõpuks sisaldas pearaamatukogu 13526 köidet, 18 laboratooriumi raamatukogudes oli ca 7000 köidet.

Sõjajärgseil aastail pöörati suurt tähelepanu varem NSV Liidus ilmunud teaduskirjanduse hankimisele. Kogusid hakati ilmuva õppe- ja teaduskirjandusega intensiivselt täiendada. Raamatukogus oli muu-
gav 50 kohaga lugemissaal. 50-ndate aastate alguseks muu-

tus raamatukogu ruumide olukord kriitiliseks. Fondide kiire kasvu tõttu vähendati korduvalt lugemissaali pinda, 1954. a. juulist lugemissaal suleti.

1955. a. algul kolis raamatukogu Koplis Lai t. 5, kus sai oma valdusse osa hoonest. Fondide paigutamiseks oli nüüd küllaldaselt pinda, avati väikesed raamatute ja perioodika lugemisruumid. 50-ndate aastate teisel poolel sai raamatukogu selles hoones järk-järgult ruumi juurde, mis võimaldas asuda lugeja teeninduse edasiarendamisele. 1960. a. avati 64 kohaga lugemissaal. 1962. aastal viidi saali käsikogu üle avariüleile. 1961./62. õppeaastast alustati regulaarseid bibliograafiaõppusi üliõpilastele ja 1962./63. õppeaastast aspirantidele.

1964. a. jaanuaris sai bibliograafiaosakond uued ruumid, kus kogu fond paigutati avariüleile. Selleks ajaks oli hoonest Lai t. 5 täielikult ja remondituna raamatukogu valduses. Raamatukogu jõudis oma kogude ja teeninduskorralduse poolest nõutava tasemeni. Kojulaenutuse kõrval hakkasid lugejad järjest rohkem lugemissaale kasutama. 60-ndail aastail kasvas olulisel määral nii lugejate kui ka laenutuste arv.

60-ndate aastate teisel poolel hakati varasemast rohkem rõhku panema infotööle ja meetoditööle, hakati plaanipäraselt tegelema teadustööga, anti välja esimene bibliograafiainimimude sari. Raamatukogu initsiatiivil seatakse instituudis 1966. a. sisse süsteemteadusliku informatsiooni alase töö korraldamisel. Esimese ulatusliku teadustööna hakatakse 1966. aastast osalema üleilulise probleemi «Raamatukogu ja teadusinformatsioon» läbiviimisel. 1968. a. hakati raamatukogus valmistama elektrograafilisi koopiaid lugejale ja raamatukogu tarbeks. 1971. a. ilmus esimene raamatukogu teadustööde kogumik. Samal aastal alustas raamatukogu tööd köitakoda.

Aastail 1968—1971 tehti eel-
tööd uue hoonest eksploatatsiooni andmiseks ja teeninduse korraldamiseks Mustamäel. Raamatukogu Mustamäe hoonesse, mis oli ehitatud õpperaamatukogu tarbeks (hoidla 350 000 köitele ja 150 lugejakohta), otsustati üle viia teaduskirjandus ning vastavad osakonnad — teaduskirjandusosakond ja bibliograafiaosakond. Sisetöö osakonnad ja õpikute osakond jäid hoonesse Lai t. 5. Mustamäe hoonest 1972. a. aprillis avamine andis lugejale raamatukogu kasutamiseks avaramad võimalused. See väljendus peale muu ka lugejate ja laenutuste arvu pidevas kasvus.

1977. aastast alustati automatiseeritud andmetöötlusega. Andmeid raamatufondi koostise ja lugejate kirjandusnõudluse kohta töödeldakse sellest ajast rai-
lil.

Käesoleval ajal on raamatukogu fondides 1,1 miljonit trükist. Fondid täienevad ca 30 000 raamatu, 2000 ajakirjanimetuse ning 10 000 tehnikakirjanduse erilaadi ja käsikirjaga aastas. Raamatukogus on 10 osakonda, 1 töögrupp ja köitakoda. Lugemissaalides on kokku 260 kohta. Teenindatakse üle 11 000 lugeja TPI-st ja 2000 lugejat väljastpoolt TPI-d. Laenutatakse üle 1,5 miljoni trükise aastas. Töö taseme poolest on TPI Teaduslik Raamatukogu jõudnud NSV Liidu eerindlike kõrgkooli raamatukogude sekka.

Käesoleval ajal hakkavad raamatukogu ruumid järjekordselt kitsaks jääma. Uue kirjanduse paigutamiseks on hoidlaid ruumi veel vaid mõneks kuuks. Kohtade arv lugemissaalides ei vasta kaugeltki vajadustele.

KONRAD KIKAS,
TPI Teadusliku Raamatukogu direktor

TANA KELL 1923

HULGE LAI NAER HUULIL
tuleb talv ja valitseb
kui kuningas taiplik
seda me maad ja ilma.

Gunnar Kuhi (LS-31) foto

ÜLIÕPILANE JA RAAMATUKOGU

Käesoleva aasta kevadel küsitleti valikuliselt üliõpilasi selgitamiseks nende rahulolu ja arvamusi raamatukoguteeninduse kohta. Küsitlusega hõivati 42% neljanda kursuse üliõpilasi. Esindatud olid kõik teaduskonnad kokku 16 erialaga. Üliõpilased vene õppekeelega õpperühmadest moodustasid küsitletuid 1/3. Küsitluslehtede ettepanekute ossa oli vastajate poolt kirjutatud ligi paarsada arvamust kogude komplekteerimise, samuti teeninduskultuuri, olme ja töökorralduse kohta raamatukogus.

Olulisel kohal olid küsimused selgitamiseks lugejate rahulolu ajakirjade ja raamatute valiku ning laenamismõistlusega TPI Teadusliku Raamatukogu ja kolme Tallinna teadusraamatukogu — Fr. R. Kreutzwaldi nim. Eesti NSV Riikliku Raamatukogu, Teaduste Akadeemia Teadusliku Raamatukogu ja Vabariikliku Teadusliku Tehnikaraamatukogu — kasutamist meie üliõpilaste poolt.

Vastuste analüüs näitas, et valdav osa (71% küsitletuid) tudengeist külastab raamatukogu olenevalt tööperioodist. Enesestmõistetavalt langeb suurim koormus peahoone üldlugemissaalile, mida kasutatakse nii raamatukogu trükistega (84%), kui kaasatoodud materjalidega töötamiseks (49%). Õpikute osakonna lugemissaal Lai t. 5 avati alles hiljuti ja vajab nähtavasti «sisse töötamist». Seda võiks rohkem kasutada õppimise paigana. Majandusteaduskonna tudengid kasutavad teaduskonna raamatukogu rohkem oma materjalidega töötamiseks, kirjandust laenatakse suhteliselt vähe (27%). Samal ajal laenab, võrreldes ülejäänud teaduskondadega, suurem hulk majandusteaduskonna üliõpilasi õppekirjandust Tallinna teistest raamatukogudest. Näib, et teaduskonna õpikutega varustatus vajab süvendatud vaatlust.

60% küsitletuid väidab nende poolt nõutava kirjanduse valiku raamatukogus olevat rahuldava. Valiku vähesuse üle kurdab 26%, 7% küsitletuid

ALGAB TALV

Puud tema käte all
koolutavad luist selga,
muld vaikib kartlikult
külmaokaste torkeis.

Igal ööl sajab lund,
ja vahel paistab kuugi
neist madalaist pilvist
rõõmsa Eestimaa kohal.

PEETER NOVOD

Soovitati juurde tellida SDV spordi- ja muusikaalaseid ajakirju, samuti välismaiseid arhitektuuri-, raadiotehnika- ja biokeemiaalaseid ajakirju. Olgusid märgitud, et kaugeltki kõiki esitatud soovide ei ole meil võimalik rahuldada.

Võib nentida, et üldiselt oiklase kirjanduse valikuga rahul. Tuntakse heameelt sellest, et ajakirju saab kasutada lugemissaali avariüleilt. Märgitakse tunnustavalt teatmekirjanduse kogu ja selle head kättesaadavust.

Võrreldes 1979. a. küsitluse tulemustega kasutab praegu teisi teaduslikke raamatukogusid rohkem üliõpilasi (1979. a. — 67%, 1984. a. — 81%), aga peale teaduskirjanduse on kirjanduse teiste tüüpide laenamine märgatavalt vähenenud, seda eriti õpikute osas (1979. a. — 44%; 1984. a. — 27%). Järelikult on oma raamatukogu õpikutega komplekteerimises toimunud vahepealsel ajal positiivseid nihkeid. Kõige rohkem on teistes teadusraamatukogudes lugejaid keemia-, automaatika- ja mehaanika-, kõige vähem energeetikateaduskonnast. Teaduskirjanduse kasutamine mitmest raamatukogust on tänapäeval loomulik nähtus, sest ükski raamatukogu ei suuda muretseda kõiki trükiseid, mida nende lugejad vajavad.

Küsitlus andis tagasiside konkreetse lugejagrupiga. Vastuste analüüsi tulemused peegeldavad selle grupi hoiakuid raamatukogus. Saime huvitavaid informatsiooni, mis aitab edaspidi paremini asendada end lugeja olukorda. Püüame kogutud materjaliga tähelepanelikult edasi töötada ja võimaluste piires juhendada saanud ettepanekuid.

Täname teaduskondade dekaane ja õppejõude, kes raamatukogu ürituses mõistvalt suhtusid, abistasid selle läbiviimisel. Täname veelkord kõiki, kes ankeetidele vastasid.

VIIVI KUUSPERE,
teadusliku raamatukogu
osakonnajuhataja
ja
HILJA RIKMANN,
pearaamatukoguhoidja